

نگاهی به رسوم عید فطر در میان اقوام عرب خوزستان

ماه مبارک رمضان در میان مردم خوزستان جایگاه ویژه و علاوه بر بعد معنوی و دینی ابعاد ارزشی و فرهنگی و اجتماعی دارد. در این ماه شبها جلسات و گردهمایی‌های علمی و قرآنی و اجتماعی رایج است هیچ محله‌ای از نشست‌ها و دوره‌های جوانان خالی نیست.

ماه مبارک رمضان همواره در کشورمان و در میان اقوام مختلف با آیین‌های گوناگون و زیبا برگزار می‌شود. عرب‌های ایرانی در سایر شهرستان‌ها و به خصوص در خوزستان آیین خاصی دارند. مردم عرب خوزستان جدای از تبریکات حلول ماه مبارک رمضان و آیین "گرگیغان" در شب پانزدهم رمضان در روزهای پایانی نیز از آدابی زیبا و سنتی برخوردارند.

از جمله این مراسم سنتی می‌توان به روزهای پایانی ماه مبارک رمضان اشاره کرد. دو روز پایانی ماه رمضان در بین مردم عرب خوزستان اسامی خاصی دارند. مردم عرب خوزستان دو روز قبل از عید را "ام الوسخ" و یک روز مانده به عید را "ام الحلس" می‌نامند. "ام الوسخ" به معنای "روز چرکین" است که در این روز مردم عرب به نظافت خانه‌ها خود می‌پردازند، اجناس جدید برای منزل خریداری می‌کنند و خانه را برای فرارسیدن عید و اکرام مهمان تمیز و آماده می‌کنند. روز بعد از "ام الوسخ" را "ام الحلس" می‌نامند. ام الحلس نیز که نامی محلی و قدیمی از ایام رمضان است به معنای روز نظافت و رسیدگی شخصی است که جوانان در این روز به ظاهر خود رسیدگی می‌کنند. می‌توان گفت "ام الحلس" متضاد و نقطه مقابل "ام الوسخ" است. در روزهای پایانی ماه مبارک بزرگان و ریش سفیدان اگر کدورت و ناراحتی بین فامیل و بستگان وجود دارد جهت آشتی و دلجویی اقدام می‌کنند تا عید را با خوشی و شادمانی و دورهم بودن آغاز کنند. نقطه زیبایی عید اول صبح عید و بعد از نماز عید شروع می‌شود و آن تفقد و دلجویی از ایتم خانواده‌ها بی‌بضاعت و بی‌سرپرست است که به نوعی تقسیم شادی در جامعه است روز اول عید در همه خانه‌ها به روی مردم باز است و با گفتن "عیدکم مبارک و ایامکم سعیده" به همدیگر تبریک می‌گویند.

عزیز مزرعه، جامعه‌شناس؛ شناس‌شناس؛ و کنش‌گر فرهنگی